

Rapport til generalsekretæren i NIF

Evaluering av barneidrettsbestemmelsene

Oslo, 22. januar 2007

Til Generalsekretæren i NIF

Utvalget som ble oppnevnt av NIF ved generalsekretæren august 2006 legger med dette fram sin rapport.

Ingrid Tollånes, leder

Bjørn Soleng

Gro Næsheim-Bjørkvik

Dag Riisnæs

Pål Øyvind Toft Larsson

Rune Titlestad (til og med 20. november 2006)

Øystein Dahle (fra og med 20. november 2006)

Maj-Kristin Nygård, sekretariatet

Stig Arve Sæther, sekretariatet

Oslo, 22. januar 2007

Innhold

1. Sammendrag	4
2. Utvalgets sammensetning, mandat og arbeid	8
Oppnevning og mandat	8
Utvalgets forståelse og avgrensning av mandatet	8
Utvalgsarbeidet	9
3. Fakta om barneidretten i Norge	11
4. Bestemmelser om barneidrett – bakgrunn, formål og erfaringer	14
Bakgrunn for opprettelsen	14
Kunnskapen om barnidrettsbestemmelsene	14
Innholdet i bestemmelsene om barneidrett	14
Hva er barneidrett?	15
Mål med barneidretten i Norge	15
Tilrettelegging av barneidretten (utviklingsplanen)	16
Rammeplaner for idrettsopplæringen	17
Organisering av barneidretten i idrettslagene	18
Konkurransbestemmelsene	19
Sanksjoner ved brudd på barneidrettsbestemmelsene	20
Oppsummering	20
5. Utvalgets forslag og anbefalinger	22
Innledning	22
Fra barneidrettsbestemmelser til <i>Idrettens barnerettigheter</i>	23
Organisasjonens forpliktelser	24
6. Administrative og lovmessige konsekvenser	27
Innledning	27
Hva må endres i NIFs lov?	27
7. Litteratur	28
Vedlegg 1: Nåværende bestemmelser om barneidrett (vedtatt 1987, revidert 1. april 2000)	30
Vedlegg 2: Nåværende retningslinjer til bestemmelser om barneidrett	34

1. Sammendrag

Idrettstinget 2003 vedtok et idrettspolitisk dokument hvor blant annet evaluering av barneidrettsbestemmelsene skulle gjennomføres i den kommende tingperioden:

Idrettstyret skal foreta en gjennomgang og evaluering av bestemmelsene om barneidrett i neste tingperiode, etterfulgt av et aktivt holdningsskapende arbeid (s.16).

Administrasjonen i NIF fulgte vedtaket opp sommeren 2006 og oppnevnte et utvalg med følgende mandat:

Utvalget skal gjennomgå bestemmelsene om barneidrett, evaluere disse, komme med anbefalinger og eventuelle forslag til endringsrevideringer. Utvalgets arbeid skal leveres NIF ved Generalsekretæren slik at det kan inngå i forberedelsene til idrettstinget i 2007.

Utvalgets arbeid har bestått i å innhente kunnskap om ulike deler av organisasjonens praksis og erfaringer med barneidrettsbestemmelsene. Dette er gjort ved å invitere personer fra idrettslag, idrettsråd, idrettskrets, særforbund og forskningsmiljøer.

Utvalget har gjennom disse innleggene og egne drøftinger kommet frem til at

- det fortsatt er behov for og ønskelig å beholde en verdiplattform for norsk barneidrett
- det fortsatt er behov for en felles utviklingsplan for barn som driver idrett
- det fortsatt er behov for å ha konkurransebestemmelser for barn som forplikter hele organisasjonen

Begrunnelsen for dette er å sikre bredden i deltakelsen og i tilbudet som barn får gjennom idrettslagene. Idretten skal fortsatt være den viktigste sosiale møteplassen for barn og deres foresatte. Det skal være rom for alle, uansett talent og ambisjoner. Barneidrett bør derfor fortsatt være et felles anliggende for norsk idrett.

Utvalget mener dagens barneidrettsbestemmelser kan gjøres enklere og få en ny språkdrakt. Organiseringsformer bør være opp til det enkelte organisasjonsledd å bestemme. Konkurransebestemmelsene justeres noe, men beholdes. Utviklingsplanen justeres noe. Hver enkelte idrett skal ha ansvaret for å tilpasse utdanningen av trenere i barneidrett til etablert kunnskap om barns utvikling og pedagogiske prinsipper for læring.

Utvalget ønsker en sterkere konsentrasjon og oppmerksomhet om *innholdet* i idrettstilbudet som tilbys barn. Kvaliteten avgjør hvor mange som vil fortsette med idrett inn i ungdomsårene. Opplevelsene i barneidretten kan også være avgjørende for om en person velger å leve et aktivt liv, selv uten deltakelse i organisert idrett.

Fra bestemmelser til rettigheter

Utvalget har latt seg inspirere av FNs konvensjon om barnets rettigheter, for å tenke nytt og alternativt. Barnekonvensjonen ble vedtatt av FN i 1989 og godkjent av Norge i 1991. I 2003 vedtok Stortinget at Barnekonvensjonen skal være en del av norsk lov. Barnekonvensjonen uttrykker verdenssamfunnets felles syn på barn.

På samme måte mener utvalget at Idrettstinget kan vedta et sett av barnerettigheter på idrettsområdet, kalt *Idrettens barnerettigheter*. Barnerettighetene skal forplikte hele

organisasjonen gjennom lovverk og praksis. Utvalget foreslår at følgende punkter inngår i *Idrettens barnerettigheter*:

1. Barneidrett

Barneidrett er idrettsaktiviteter for barn til og med fylte 12 år.

2. Ingen diskriminering

Idrettens barnerettigheter gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, funksjonshemming eller oppfatninger.

3. Trygghet

Trenere og ledere skal sørge for at barna har et trygt treningsmiljø fritt for utilbørlig press eller utnyttelse. Skader skal forebygges. Barn under 6 år skal ha med seg en voksen på aktivitetene.

4. Vennskap og trivsel

Trenere og ledere skal arbeide for at barna utvikler vennskap og solidaritet gjennom trenings- og konkurranseaktivitetene. Trivsel gir grobunn for læring og læring gir grobunn for trivsel.

5. Til barnas beste

Alle idrettstilbud skal passe til barnas alder og modningsnivå. Trenings- og konkurranseaktivitetene skal være til barnas beste.

6. Mestring

Barna skal oppleve mestring og lære mange ulike ferdigheter. Barna skal ha muligheter for variasjon, øving og samspill med andre.

7. Å si sin mening og bli hørt

Barna skal være med å planlegge og gjennomføre egen idrettsaktivitet sammen med trenere og foresatte.

8. Frihet til å velge

Barna skal ha en reell mulighet til å velge hvilken idrett og hvor mange idretter de vil delta i og hvor mye de vil trene.

9. Konkurranser for alle

- Barn skal kunne velge om de vil delta i konkurranser eller ikke og ha like muligheter til å delta.
- Barn kan delta i lokale konkurranser og idrettsarrangementer fra det året de fyller 6 år, først og fremst i egen klubb.
- Det kan benyttes resultatlister, tabeller og rangeringer i konkurranser for barn fra det året de fyller 11 år, dersom dette er formålstjenlig.
- Barn kan delta i regionale konkurranser og idrettsarrangementer det året de fyller 11 år. De kan også delta i åpne idrettsarrangement i Norge, Norden og Nordkalotten.
- Barn fra nordiske land og Nordkalotten kan fra det året de fyller 11 år delta på konkurranser og i idrettsarrangementer i Norge.
- Alle barn skal få premie i et idrettsarrangement dersom premiering skjer.
- Barn kan ikke delta i mesterskap (NM, VM, EM, KM).

- Barn som melder overgang fra en klubb innen samme særiddrett, skal ha full rett til å delta i konkurranser for ny klubb straks overgangen er registrert.

For at Idrettens barnerettigheter skal realiseres, må de ulike organisasjonsleddene i NIF ta sin del av ansvaret for at innholdet blir kjent og gjennomført. NIF sentralt har det overordnede ansvaret for at idrettens barnerettigheter oppfylles. Idrettsstyret og generalsekretæren har en rekke virkemidler som kan benyttes i så måte. Gjennom tilskuddsforvaltningen kan NIF sørge for at særforbundene følger opp Idrettens barnerettigheter. De særforbundene som velger å se bort fra rettighetene, bør ikke motta tilskudd som skal gå til barne- og ungdomsidrett.

NIF sentralt har også et spesielt ansvar å dokumentere kvaliteten på norsk barneidrett. Dette arbeidet bør intensiveres i de nærmeste årene.

Utvalget mener at alle som driver barneidrett bør følge en felles utviklingsplan for å sikre barna størst mulig variasjon og muligheter for stor bevegelseserfaring. Innholdet i de enkelte særforbunds utdanningsplaner og trenernes praksis bør følge dette utviklingsløpet:

Opp til 6 års alder: Lek og varierte aktiviteter som skal stimulere barnas utvikling og de grunnleggende bevegelsene.

7-10 år: Gode muligheter til å utforske og øve på ulike fysiske aktiviteter eller idrettsøvelser med forskjellige bevegelsesmønstre, slik at de får bred bevegelseserfaring. Dette gir et godt grunnlag for senere bevegelseslæring. Dette kan gjøres innfor en eller flere idretter, men hver idrett har ansvaret for å gjøre tilbudet sitt variert og tilpasset barnas utviklingsnivå.

10-12 år: Varierte aktiviteter og høyt aktivitetsnivå som sikrer gode basisferdigheter. Fordypning i en eller noen få idretter kan sikre et godt teknikkgrunnlag for senere utvikling innen idrettsgrenen.

Særforbund skal:

- Utvikle en god og tilgjengelig barnetrenerutdanning bygget på idrettens felles utviklingsløp
- Få flest mulig klubber og trenere til å gjennomføre trenerutdanning og kompetansehevede tiltak
- Sørge for at konkurransetilbudet er utformet på barnas premisser
- Sørge for at særkretser/regioner, klubber, trenere og dommere følger opp Idrettens barnerettigheter
- Følge opp brudd på Idrettens barnerettigheter i eget forbund

Idrettslagene/klubbene har det daglige ansvaret for all barneidrett i Norge. Oppfyllelsen av Idrettens barnerettigheter kan bare skje dersom idrettslagenes virksomhet har den kvalitet som skal til for å lykkes.

Idrettslagene/klubbene skal:

- Sikre at trenere, dommere og foresatte følger opp Idrettens barnerettigheter.
- Gi tilbud om utdanning for egne trenere i barneidrett og stimulere trenere og ledere i klubben til utvikling og kompetanseheving.
- Sørge for at idrettens utviklingsløp for barneidrett følges og praktiseres i laget/klubben.

- Følge opp brudd på Idrettens barnerettigheter.

Treneren og barnas foresatte er de aller viktigste personene i barneidretten. Treneren må gjøres i stand til å gjennomføre aktivitetene i tråd med rettighetene. Foresatte som kommer til idrettslaget med barna, skal også vite hva deres rettigheter er, men også egne forpliktelser.

Foresatte skal:

- Bidra til at de selv og egne barn er innforstått med Idrettens barnerettigheter.
- Bidra til å realisere Idrettens barnerettigheter i idrettslaget/klubben der eget barn er medlem.
- Melde fra til nærmeste overordnede organisasjonsledd om brudd på Idrettens barnerettigheter.

Idrettskretsene/regionene skal:

- Gjøre Idrettens barnerettigheter og organisasjonens forpliktelser kjent i fylket/regionen.
- Kreve at særkretser/regioner realiserer Idrettens barnerettigheter og egne forpliktelser for å bli tildelt eventuelle tilskudd til barneidrett.
- Melde fra om eventuelle brudd på Idrettens barnerettigheter til ansvarlig særkrets/region eller særforbund.

Reklame, opplæring, foredrag og generell oppmerksomhet rundt barneidretten bør stå på det nye idrettsstyrets agenda. Kanskje et "Barneidrettens år" er på sin plass i 2007/2008? Utvalget mener de gode eksemplene og de beste idrettsmiljøene for barn da bør løftes frem.

2. Utvalgets sammensetning, mandat og arbeid

Oppnevning og mandat

Utvalget har vært ledet av generalsekretær i Oslo Idrettskrets, Ingrid Tollånes. Øvrige utvalgsmedlemmer har vært:

Bjørn Soleng, *generalsekretær i Norges Svømmeforbund*

Gro Næsheim-Bjørkvik, *universitetslektor ved Universitetet i Stavanger*

Dag Riisnæs, *konsulent i Norges Fotballforbund*

Pål Øyvind Toft Larsson, *Norges Idrettsforbunds Ungdomskomiteé (NUK)*

Rune Titlestad, *seniorrådgiver i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komiteé (til og med 25. november)*

Øystein Dahle, *organisasjonssjef i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komiteé (fra og med 25. november)*

Rådgiver i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komiteé, Maj-Kristin Nygård, og forsker ved Senter for idrettsforskning/NTNU, Stig Arve Sæther, har vært sekretariat for utvalget.

Idrettstinget 2003 vedtok et idrettspolitisk dokument hvor blant annet evaluering av barneidrettsbestemmelsene skulle gjennomføres i den kommende tingperioden:

Idrettstyret skal foreta en gjennomgang og evaluering av bestemmelsene om barneidrett i neste tingperiode, etterfulgt av et aktivt holdningsskapende arbeid (s. 16).

Administrasjonen i NIF fulgte vedtaket opp sommeren 2006 og oppnevnte et utvalg med følgende mandat:

Utvalget skal gjennomgå bestemmelsene om barneidrett, evaluere disse, komme med anbefalinger og eventuelle forslag til endringsrevideringer. Utvalgets arbeid skal leveres NIF ved Generalsekretæren slik at det kan inngå i forberedelsene til idrettstinget i 2007.

Utvalgets forståelse og avgrensning av mandatet

Utvalget har fått i oppgave å gjennomgå og evaluere barneidrettsbestemmelsene, samt å komme med anbefalinger og eventuelle forslag til endringer. Dette er en utfordrende oppgave og krever tilgang til både kunnskap og kjennskap til hvordan bestemmelsene blir fortolket, benyttet og ikke minst hvilken virkning de har på gjennomføringen av trening og konkurranser for barn.

Dette er i utgangspunktet et metodisk problem, ettersom man her ønsker å se effekten av et tiltak som har mange ulike faktorer som påvirker resultatet, i denne sammenheng norsk barneidrett. Når man skal evaluere et tiltak er noe av utfordringen å bryte ned fenomenet eller

temaet til noe konkret og håndfast. Dette krever systematikk og en overordnet forståelse av temaet man snakker om.

Dette var en av konklusjonene i rapporten som omhandlet dagens kunnskap om bestemmelsene fra NTNU samfunnsforskning på oppdrag fra NIF. I rapporten heter det:

Det er vanskelig å argumentere for revidering av barneidrettsbestemmelsene med utgangspunkt i idrettsfaglige vurderinger. Til det er sammenhengen mellom bestemmelsenes og idrettens innhold for uavklart. De fremste argumentene for revidering må knyttes til at en kan få tydeligere bestemmelser som blir enklere å formidle til tusener av ledere og trenere i idretten (Ingebrigtsen og Sæther 2006a).

Det har ikke vært tid til å sette i gang nye undersøkelser som et ledd i utvalgets arbeid. På grunn av begrenset tid, har utvalget derfor lyttet til personer som har lang erfaring som trenere for barn. Det har også vært viktig for utvalget å sette seg inn i undersøkelser som er gjennomført de siste årene på barneidrettsområdet. Flere forskere har også gitt råd og anbefalinger ut fra forskning som omhandler barn, ungdom og idrett. Utvalgets medlemmer besitter også lang erfaring og kunnskap fra idrettens organisasjoner og ulike treneroppgaver med barn.

Et hovedelement i denne evalueringen har vært å peke på positive og negative erfaringer rundt dagens barneidrettsbestemmelser, og eventuelt foreslå justeringer og endringer i bestemmelsene.

Utvalgsarbeidet

Utvalget holdt sitt første møte 17. august 2006, og sitt siste møte 18. januar 2007. I alt ble det avholdt 8 møter. I løpet av arbeidet fikk utvalget orienteringer fra følgende personer og organisasjoner:

Jan Erik Ingebrigtsen, forsker ved NTNU samfunnsforskning as med presentasjonen:
Bestemmelsene om barneidrett. Tid for revidering?

Åse Strandbu, forsker ved NOVA (Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring) med presentasjonen:
Ungdom og idrett

Eystein Enoksen, forsker ved seksj coaching/ psykologi ved NIH med presentasjonen:
Utviklingsprosessen fra idrettstalent til eliteutøver

Yngvar Ommundsen, forsker ved seksj. coaching/ psykologi ved NIH med presentasjonen:
Varig idrettsengasjement og bedre prestasjonsutvikling – kan det kombineres?

Nord-Trøndelag Idrettskrets
Erfaringer og utfordringer, forslag til forbedringer og anbefalinger

Norges Skiforbund (NSF)
Barneidrettsbestemmelsene. - Tid for revidering? Tilbakemelding fra Norges Skiforbund.

Fredrikstad Idrettsråd
Innspill. Bestemmelser om barneidrett

Innstrandens Idrettslag
Presentasjon av Innstranden IL

Olympiatoppen

Fra barneidrettsbestemmelser til barneidrettsrettigheter.

Med unntak av det første møtet, var alle møtene åpne for publikum. Det ble også opprettet egne nettsider for utvalget (<http://www.idrett.no/t2.aspx?p=65596>), med oppdatert informasjon om utvalgets arbeid.

3. Fakta om barneidretten i Norge

Barneidretten i Norge har vokst fram de siste 40 årene. Fra midten av 1960-tallet og fram til midten av 1980-tallet var det en sterk økning (mangedobling) i medlemsmassen i Idrettsforbundet (Tønnesson 1986). Store deler av denne økningen skyldes tidligere rekrutteringsalder, flere jenter med og flere idretter (Ingebrigtsen 1998a). Fra midten av 80-tallet har medlemsmassen fortsatt økt, om ikke så sterkt som årene før (Enjolras 2005). Det har imidlertid vært en sterk vekst i medlemstallene for aldersgruppen 6 – 12 år (NIF 2005).

Samlet sett er i underkant av en halv million barn medlem av NIF (se tabell 1). I hvilken grad disse medlemmene er aktive medlemmer er usikkert. Det er flere gutter som er medlemmer enn jenter. Barn utgjør 1/3 av medlemmene i NIF.

Tabell 1: Antall medlemmer i alderen 0 – 12 år, fordelt etter kjønn (NIF 2005)

	Antall	%-andel av medlemmer totalt i NIF
Gutter	265888	16
Jenter	211619	12,5
Totalt	477507	28,5

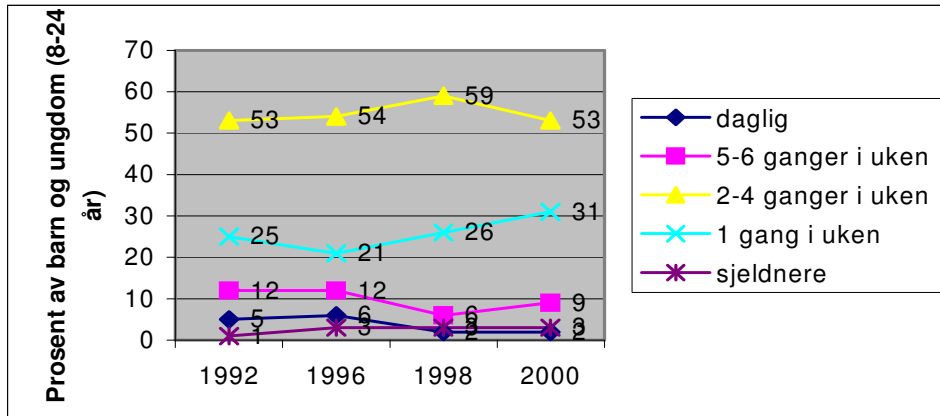
Når en sammenligner medlemstallene for de tre største særforbundene i tabellen nedenfor med tilsvarende tall ti år tidligere (Ingebrigtsen 1998b), har medlemstallene økt med 50 % for denne aldersgruppen (NIF 2005). Det er imidlertid grunn til å påpeke at vi ikke vet omfanget av dobbelt medlemskap (utøverne er registrert som medlem i flere idretter) i denne registreringen.

Tabell 2: Antall deltakere i alderen 6 – 12 år i de syv mest utbredte barneidrettene etter aktivitetstall, med andel gutter i prosent (Ingebrigtsen og Sæther 2006b)

Særforbund	Antall	%-andel av total	%-andel gutter
Fotball	157.404	38,3	71,4
Ski	58.458	14,2	57,2
Håndball	46.879	11,4	30,2
Gymnastikk og Turn	30.304	7,4	23,7
Svømming	24.679	6,0	47,6
Friidrett	15.554	3,8	51,6
Kampsport	10.517	2,6	67,7
Total	343.795	83,7	56,9

Figuren under viser hvor mange ganger i uken barn og ungdom trente i idretten sin i perioden 1992–2000.¹ Litt over halvparten svarte at de trente 2–4 ganger i uken. Denne andelen sank noe fra 1998 til 2000. I aldersgruppen 8–24 år trener flertallet 2–4 ganger i uken. Det er få som trener 5–6 ganger i uken.

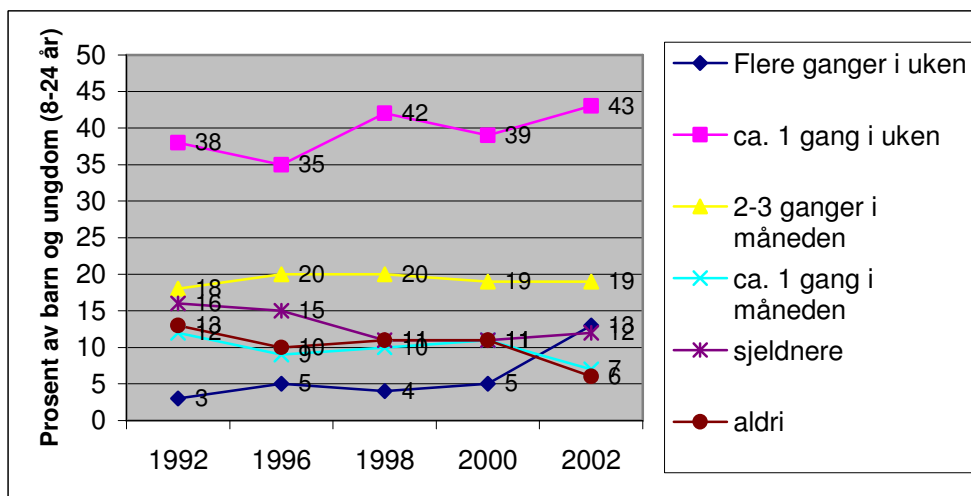
Figur 1: Hvor ofte trener du i idretten din? Aldersgruppen 8–24 år i perioden 1992–2000 i prosent. N = 1200

(Kilde: MMI 2002)

I tillegg til treninger deltar barn i konkurranser og kamper. Tabellen nedenfor viser hvor ofte barn og ungdom i aldersgruppen 8–24 år drev konkurranseaktivitet i perioden 1992 – 2002.

Figur 2: Hvor ofte personer i aldersgruppen 8–24 år driver konkurranseaktivitet utenom vanlig treningstid i perioden 1992–2002. Prosent. N = 1200

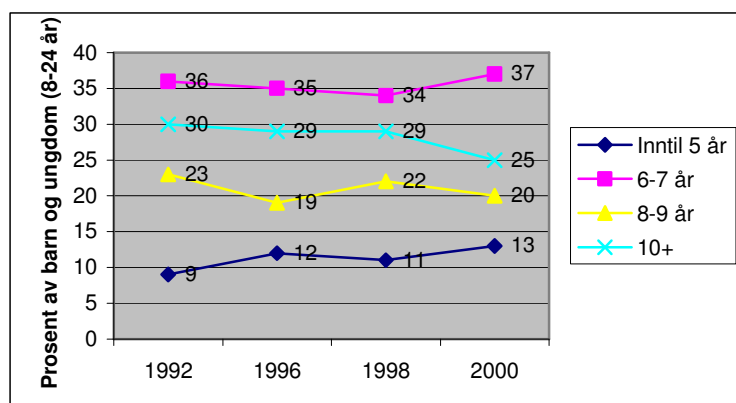
(Kilde: MMI 2002)

De fleste som trener og konkurrerer i idrettslag, begynner når de er mellom 6 og 7 år. Det har vært en økning i andelen barn som begynner å trene i idrettslag før fylte 8 år².

¹ Spørsmålet ble stilt til dem som oppga at de konkurrerer/trener i dag, og dem som gjorde det før. Disse utgjorde 74 % av alle 8–24 åringer i 1992, 76 % i 1996, 68 % i 1998 og 68 % i 2000.

² Utvalget fra MMI-undersøkelsene er små når de brytes ned på aldersklasser. Undersøkelsene presenteres fordi det finnes få andre undersøkelser i Norge som belyser disse forholdene.

Figur 3: Hvor gamle barn/unge er når de begynner å trene i idrettslag i perioden 1992–2000. Prosent. N = 1200

(Kilde: MMI 2002)

De unge trives godt i idretten. 83 % av barna i alderen 8-12 år svarer at de deltar i idrett fordi det er morsomt (MMI 2004). I BUI-undersøkelsen (Barne- og ungdomsidrettens innhold) svarte 95 % av de som var på trening, at de trivdes bra eller svært bra på treningene (Ingebrigtsen 2003a).

Flere survey-undersøkelser har vist stabil deltakelse i organisert idrett (Ommundsen og Railo 1984, Grue 1985, Sisjord 1993, Hansen og Breivik 1998, Ingebrigtsen 1998b, Krange og Strandbu 2004). Studiene viser at selv om de unge avslutter sin idrettsdeltakelse, så er det mange som fortsetter å være fysisk aktive og trene (Dølvik, Danielsen og Hernes 1988, Krange og Strandbu 2004, Ingebrigtsen og Sæther 2006a).

Idrettsskoler

Idrettsskoler skal gi barn i alderen 5-12 år tilbud om lek og allsidig motorisk stimulering i ulike miljøer og begynnende opplæring og spesialisering i flere idretter (gjerne én idrett for de eldste barna). I 2005 var det registrert 695 idrettsskoler med nærmere 78.000 utøvere. Mange av disse utøverne er også registrert i sær idretter. Tallene bygger på aktivitetstallene i NIFs årsrapport for 2005. Idrettsskolene ble en del av norsk idrett på 80-tallet og det ble etablert eget fond med oppstarts- og utviklingsstøtte til idrettsskoler.

Oppsummering

- I 2005 utgjorde barn i alderen 0–12 år 28,5 % av medlemsmassen i NIF (477 507).
- I 2005 var det registrert 695 idrettsskoler i NIF med nærmere 78.000 utøvere.
- De fleste som trener og konkurrerer i idrettslag, begynner når de er mellom 6 og 7 år. Det har vært en økning i andelen barn som begynner å trene i idrettslag før fylte 8 år.
- Barn som deltar i organisert idrett trives godt.

4. Bestemmelser om barneidrett – bakgrunn, formål og erfaringer

Bakgrunn for opprettelsen

Barneidrettsbestemmelsene feirer snart 20-års jubileum, som rettesnor for idrett for alle barn til og med 12 år i Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité. Bestemmelsene ble vedtatt på Idrettstinget i 1987. Senere har Idrettsstyret vedtatt utfyllende kommentarer til bestemmelsene. Gjeldende bestemmelser med kommentarer ble revidert 1. april 2000.

Bestemmelsene kom som et resultat av en forutgående debatt og prosess i idretten og samfunnet om hvilket idrettstilbud barn skulle tilbys. Barneidretten økte kraftig gjennom 70- og 80- tallet og tilbudet beveget seg fra å være organisert gjennom skoleidretten til i større grad å bli et fritidstilbud organisert av lokale idrettslag. Barna strømmet til idretten og aldersgruppene som ble omfattet av tilbudet, ble stadig yngre. Utstyr, baner, mål og regelverk var ikke tilpasset barns alder, fysiske forutsetninger og modning. Internasjonal toppidrett viste at barn i større grad ble utsatt for tidlig spesialisering og stort press, eksempelvis utviklingen i kvinneturn. I den lokale idretten kunne det være ”kamp om ungene” der idretter sloss for å vinne barnas og foreldrenes oppmerksomhet. I dette bildet ønsket norsk idrett å utvikle en felles plattform for barneidretten, først og fremst med fokus på egenverdien og en idrett som var tilpasset barns forutsetninger, ønsker og behov.

Kunnskapen om barnidrettsbestemmelsene

En studie av kunnskapen om barneidrettsbestemmelsene blant trenere og ledere i norsk idrett viste at denne var lav ute i idrettslagene (Ingebrigtsen 1998a). Avdelingene i fleridrettslagene og sær-idrettslagene oppga å ha den dårligste kunnskapen om barneidrettsbestemmelsene, hvor 30 % av trenerne hadde dårlig eller svært dårlig kunnskap om bestemmelsene.

En studie av innholdet i barneidretten fant at instruktørene i barneidretten hadde ulik holdning til barneidrettsbestemmelsene (Andersen 1999). Det samme studiet viste også at instruktørene for barneidrettsgruppene som hadde stor kunnskap om barns utvikling og barneidrettsbestemmelsene, viste mer positiv innstilling til å nedtone konkurranse og ferdighetsmålinger. I en studie av barneidrettsskolene hadde 40 % av trenerne dårlig kjennskap til bestemmelsene om barneidrett (By m.fl. 1999).

Innholdet i bestemmelsene om barneidrett

Barneidrettsbestemmelsene er bygget opp av mål og kommentarer på seks områder (se vedlegg 1):

- Hva barneidrett er
- Tilrettelegging av aktivitet
- Utviklingsplan
- Rammeplan for idrettsopplæringen

- Organisering av barneidretten i idrettslagene
- Konkurranser for barn

I det følgende vil hvert av de ulike områdene drøftes nærmere for å gi bakgrunn for utvalgets konklusjoner.

Hva er barneidrett?

I dagens bestemmelser defineres barnidrett som ”idrettsaktiviteter for barn fram til og med 12 år”.

Dagens bestemmelse 1 fastsetter ingen nedre aldersgrense for å delta i organisert idrett, men peker på hva som bør kjennetegne tilbud til barn i alderen 5 – 7 år og hvordan tilbud under 5 år bør gis.

Utvalget mener å ha registrert mye organisert barneidrett også for barn under fem år. Utvalget har også registrert at små barn inngår i idrettsregistreringen, og at det gis offentlig tilskudd til idrettslag som driver slik virksomhet. Utvalget registrerer videre at det foregår skiskoler, ishockeyskoler og idrettsskoler for barn under fem år, uten krav til voksendeltakelse.

Mål med barneidretten i Norge

Bestemmelse 1 definerer i dag hva barneidrett er og hva som er målsetningene med den. I de utfyllende kommentarer beskrives også kjennetegn på god barneidrett.

Målene med norsk barneidrett er ikke beskrevet i et eget punkt i dagens bestemmelser. De ulike målene er beskrevet på ulike punkter i bestemmelsene. I bestemmelse 2 står det at ”Barneidretten skal tilrettelegges som allsidig idrettsopplæring hvor det tas sikte på å stimulere barnas fysiske, psykiske og sosiale utvikling, og gi en opplæring og innføring i flere idretter”. Videre står det i kommentarene at ”det overordnede målet med barneidretten er å gi barna muligheten til å mestre ulike ferdigheter. Slik kan en legge grunnlaget for varig lyst til å drive idrett og fysisk aktivitet.” I den samme bestemmelsen står det også at ”barneidrettens mål er ikke at barna skal bli best mens de er barn.” Flere av bestemmelsene har ordlyder som indirekte sier noe om målsetningen med de ulike bestemmelsene.

I dagens bestemmelser er det beskrevet at et kjennetegn på et godt barneidrettstilbud er blant annet *trivsel og høy deltakelse*. Forskning viser at begge disse målsetningene i stor grad er nådd. Det står også beskrevet at man skal stimulere til uorganisert aktivitet, og tar man utgangspunkt i at et stort antall ungdommer som avslutter sin deltakelse i et idrettslag fortsetter å trene på egenhånd (Dølvik, Danielsen og Hernes 1988, Krange og Strandbu 2004, Ingebrigtsen og Sæther 2006a), kan man argumentere for at bestemmelsene har hatt en gunstig virkning også på dette punktet.

Tilrettelegging av barneidretten (utviklingsplanen)

I bestemmelsene er det beskrevet en egen utviklingsplan for idrettsopplæringen i barneidretten. Det anbefales at idrettsopplæringen følger denne utviklingsplanen:

5-7 år: Lek og allsidig aktivitet for å stimulere barns utvikling og de aldersbestemte trenbare egenskaper

8-9 år: Allsidig aktivitet med sikte på opplæring og innføring i flere forskjellige idretter.

10-12 år: Allsidig aktivitet, opplæring og begynnende spesialisering i enkelte (en eller flere) idretter.

Evalueringen har vist at innholdet i begrepene *allsidighet*, *helårsidrett* og *tidlig spesialisering* er temaer som hyppig diskuteres i idrettsorganisasjonen. Utvalget har vurdert hva som eventuelt kan gjøres for å finne andre og mer tydelige begreper som ikke skaper misforståelser og for mange tolkningsmuligheter.

Allsidighet

Allsidighet er et begrep som blir hyppig diskutert av trenere og ledere som er engasjert i barneidrett. I barneidrettsbestemmelsene beskrives allsidighet slik:

Allsidigheten utvikles på en god måte ved at barna får erfaring med aktiviteter innen ulike miljøer. Aktivitetene innen hvert av disse miljøene bør dessuten tilrettelegges slik at de ivaretar grunnleggende motoriske egenskaper så som koordinering, rytme og balanse. I tillegg bør aktivitetene stimulere barnas kreativitet og fantasi (se pkt. 2).

Det er delte oppfatninger om hva allsidighet betyr i barneidretten. Noen mener det betyr at barna skal drive flere ulike idretter, mens andre mener at selve treningsformene innen hver idrett skal by på så mange fysiske og psykiske utfordringer som mulig. I praksis kan det bety at barna skal drive aktiviteter i ulike typer miljø, som for eksempel ute i skog og mark, i vann, på snø og gjennom ulike typer aktiviteter i sal.

Hensikten med å kreve at barneidretten skal være allsidig, har vært å sikre at barna i en viktig vekstfase skal sanke flest mulige kroppslige erfaringer gjennom treningen. En del sær idretter hevder at deres idrett i seg selv er allsidig nok, og at barna kommer på treningen for å lære å beherske idretten. Når barna er få timer på trening i uken, er det viktig at de får prøve den idretten de er kommet for å lære. Det er derfor like viktig at barnehage, skole og foreldre stimulerer barna gjennom fysisk aktivitet i ulike miljøer. Ambisjonene som er nedfelt i barneidrettsbestemmelsene er kanskje altfor høye, når en tar i betraktning den korte tiden barna er på trening i forhold til andre arenaer det også er mulig å tilby allsidig aktivitet på.

Idrettsskoler har vært benyttet som et organisatorisk grep for å fremme allsidighet. Det er i dag ca. 700 idrettsskoler for barn som er registrert gjennom aktivitetsregistreringen til NIF. Idrettsskolene skulle være idrettens alternativ til tidlig spesialisering og svar på kampen om ungene i lokalmiljøet.

Helårsidrett

I barneidrettsbestemmelsene står det beskrevet i utviklingsplanene at *ingen idrett må bli helårsidrett for barn under 10 år.*

Argumentet for denne bestemmelsen har vært at dersom barn får forsøke flere idretter, oppnår de en bredere bevegelseserfaring og et bedre grunnlag for å finne ut av hvilken idrett de passer best til og som de liker best. Dette stiller krav til samarbeid mellom de ulike idrettsgruppene i fleridrettslagene og mellom de lokale idrettslagene. De bør for eksempel samarbeide om når de ulike idrettene trener og når de gjennomfører kamper og konkurranser. Erfaringer viser at denne typen samarbeid varierer sterkt og at det mange steder er få miljøer å samarbeide med.

Motstandere av denne bestemmelsen mener at barn må få holde på med den eller de idrettene de ønsker. Dersom det finnes et helårig tilbud i en bestemt idrett, er det bedre enn at de i en periode ikke trener. Det er en større trussel mot barns helse at de er inaktive enn at de driver én idrett hele året, dersom de ønsker det. Mange vil hevde at dersom treningstilbudet er ensidig og lite stimulerende, vil barna uansett finne seg noe annet å gjøre.

På den annen side er det uheldig dersom kravene til deltakelse i én idrett blir så sterke at det hindrer de barna som ønsker det, å drive flere idretter.

Tidlig spesialisering

Å drive sin idrett som en helårsidrett kan sees i sammenheng med begrepet *tidlig spesialisering*. Betegnelsen blir ofte benyttet når man kun driver med en idrett og gjerne øker treningsmengden innefor denne idretten tidlig, på bekostning av lek og miljøtilrettelagte aktiviteter. Idretten blir derfor helårsidrett for utøveren og den allsidige treningen foregår stort sett innenfor egen spesialidrett.

Men tidlig spesialisering kan også forstås som at særidrettene ønsker å rekruttere utøvere i ung alder, for å kunne få frem toppidrettsutøvere. Dette ofte uten å samtidig vektlegge oppfordringen i utviklingsplanen om å tilrettelegge for varierte aktiviteter for å øve på grunnleggende motoriske ferdigheter.

Forskning viser at faktorer som foreldrestøtte (Bloom 1985), et mestringsorientert klima som motvirker frafall (Sarrazin m.fl. 2002), treningsmengde (Ericsson 1993 m.fl.), trenings- og miljømessige faktorer (Baker m.fl. 2003) og sosialisering inn i den spesielle kulturen (Carlson 1993), er avgjørende faktorer for at unge utøvere skal nå langt. Flere undersøkelser viser også at det er vennskap og sosiale miljøer som holder barna i idrettslagene. Forsvinner gleden og samholdet, dropper de unge ut av idretten. Det er derfor viktig å formidle at en god barneidrett kjennetegnes av verdier som trivsel og mestring, sosialt fellesskap og opplevelser.

Rammeplaner for idrettsopplæringen

Norges Idrettsforbund skal ifølge punkt 4 i barneidrettsbestemmelsene fastsette rammeplaner for idrettsopplæringen i forhold til utviklingsplanen i punkt 3. Denne rammeplanen skal imidlertid utarbeides i samarbeid mellom NIF og særforbundene, og skal omhandle de ulike aldersgruppene i utviklingsplanen. For aldersgruppen 5 – 7 år skal det utarbeides en felles utviklingsplan på tvers av idrettene.

Utdanningsplanen

En av målsetningene innenfor idrettene og som er beskrevet i bestemmelsene, er at idrettsaktiviteter skal tilpasses barns utviklingsnivå. Dette stiller store krav til kompetanse og kunnskap om barns utvikling.

I henhold til bestemmelsenes punkt 4 er det utviklet aktivitetslederkurs barneidrett, trener 1 og trener 2. Det ble i 1992 etablert egen kurslærerutdanning og gradvis oppbygging av et faglig nettverk på landsbasis bestående av fra 5 – 10 kurslærere i hvert fylke. I perioden 1992 – 2002 ble det utdannet mer enn 15 000 aktivitetsledere. Det ble etablert ny trener 1 utdanning i kombinasjon med særidrettens egne utdanninger. I dag er denne virksomheten skjør og drives av idrettskretsene, men i langt mindre omfang enn i toppårene på slutten av 90 – tallet. Det er fortsatt stor etterspørsel etter kurs, men NIF og idrettskretsene har ikke de samme ressursene i dag til å møte behovet lokalt.

Særidrettene har også utviklet egne utdanninger for barneidrettstrenerne i sin spesialidrett. I de største idrettene utdannes det flere tusen aktivitetsledere årlig. De aller fleste særidrettene som har et tilbud til barn har arbeidet over flere år for å tilpasse trenings- og konkurranseformene slik at de møter barnas ønsker og behov for deltakelse.

Gjennom evalueringsarbeidet er det kommet frem at vi har for lite kunnskap om kvaliteten på idrettstilbudet som gis i idrettslagene/klubbene. Det har også kommet frem indikasjoner på at enkelte særidretter fortsatt ikke ønsker å følge barneidrettsbestemmelsene og har følgelig gjort lite for å gjøre idretten barnevennlig.

Organisering av barneidretten i idrettslagene

NIFs lov § 6.2 og Bestemmelser om barneidrett regulerer ansvar og myndighet i barneidretten. Særforbundene har det faglige ansvaret for egen idrett innenfor de rammer og prinsipper som Bestemmelser om barneidrett regulerer. Dette har gitt NIF et overordnet ansvar for barneidretten i Norge og gitt NIF myndighet til å kontrollere og drive utviklingsrettet arbeid innenfor området idrett for barn. Ved innføringen av Bestemmelser om barneidrett ble det også vedtatt retningslinjer til disse med beskrivelse av ansvarsområder for de enkelte organisasjonsledd i norsk idrett (se vedlegg 2).

Gjennom Bestemmelser om barneidrett punkt 5 reguleres myndighetsområdet for barneidretten lokalt. I et fleridrettslag er det hovedstyret som har ansvaret for idrettsopplæringen for barn i 1.– 4.klasse og idrettsopplæringen skal organiseres i en egen barneidrettsgruppe. I særidrettslag som organiserer barneidrett skal det oppnevnes et styremedlem ansvarlig for barneidretten. Hovedtanken bak dette punktet har vært å sette barna i sentrum og få til et lokalt samarbeid om et best mulig idrettstilbud.

Det er lite kunnskap om dette punktet, men de erfaringene som er kommet frem gjennom evalueringen, tyder på at bestemmelsene om organiseringen i idrettslagene ikke er særlig utbredt. I en del fleridrettslag etablerer særidrettsgrupper idrettsskoler i tillegg til at det finnes et idrettsskoletilbud med flere idretter og aktiviteter på programmet.

Idrettsskolene

NIF har hatt flere typer idrettsskoler, hvor den første generasjons idrettsskoler først og fremst kan betegnes som allidrettsskoler med et innhold preget av mangfold av aktiviteter og idretter. Denne allidrettsmodellen ble ofte karakterisert som en rettfærdig fordeling av alle idretter i lokalmiljøet, men der barna fikk liten mulighet til fordypning i idrettene. Det finnes fortsatt idrettslag som driver etter dette konseptet i dag.

Annen generasjon idrettsskoler ble betegnelsen på modellene som NIF i samarbeid med særforbundene anbefalte fra 92/93. Denne type idrettsskoler fokuserer på trening i ulike

miljøer. En modell fokuserer på innføring og opplæring i 2 – 4 idretter pr. år. To eller flere særvidretter samarbeider om innhold og opplegg. Målet er å gi variert trening i én idrett, inkludert presentasjon av andre idretter som del av årsløpet. Den andre modellen driver med fri lek og tilrettelegging av ute- og innemiljø som stimulerer barn til egenorganisert trening og fysisk aktivitet.

En større studie av idrettsskolene konkluderte med at innholdet har vist seg å være godt, samtidig som at man har pekt på at forskjellene mellom hvordan de ulike skolene er drevet verdimesig, varierer mye (By m.fl. 1999). Andre har pekt på at idrettsskolene er populære blant barn og foreldre, og at idrettsskolene derfor er kommet for å bli.

De gode resultatene til tross, det er ressurskrevende å drive idrettsskoler slik de er ment å fungere. Det kreves stor innsikt i barns utvikling og ikke minst i de aktivitetene som legges opp i de ulike miljøene. Idrettsskolene bør også ha et overordnet ledd som kan fungere som faglig veileder og koordinator. Til nå har NIF hatt denne rollen, men den har vært svekket de siste tre-fire årene på grunn av manglende ressurser.

Konkurransbestemmelsene

Diskusjonene og vurderingene rundt konkurransereglene har ikke vært om barn skal konkurrere eller ikke, men på hvilke premisser de formelt tilrettelagte konkurransene skal bygge på og hvordan særforbundene skal konkretisere dette i sine respektive konkurranseopplegg.

Diskusjonene og problemstillingene har vært flere og her trekkes frem noen: Hvordan kan det utvikles konkurranser som først og fremst skal være en motivasjonsfaktor i barnas idrettsopplæring. Skal idretten ha en felles nedre aldersgrense for lokale, regionale, nasjonale og internasjonale konkurranser? Hvor omfattende skal konkurranseprogrammet være i forhold til reiseavstander, alvorlighetsgrad og hyppighet? Hvordan utvikle og konkretisere konkurranser tilpasset barns premisser i stedet for på voksenidrettens premisser?

Fem år etter at bestemmelsene ble innført hadde en stor andel særforbund gjort lite eller ingenting for å tilpasse konkurranseprogrammet til bestemmelsene jf. særforbundsundersøkelsen av 1992. På denne bakgrunn vedtok Idrettsstyret at KM, NM, EM og VM for barn skulle ut av konkurranseprogrammet for barn. Det ble innført forbud mot konkurransedeltakelse for barn i utlandet og mot å arrangere konkurranser med internasjonal deltakelse i Norge.

Særforbundsundersøkelsen viste at kun 1/3 av særforbundene hadde eget konkurransereglement for avvikling av konkurranser for barn i 1992 mot 2/3 i 2006. I 1992 hadde 42 % av særforbundene konkurranser med deltakere fra utlandet mot 13 % i 2006. Mange rapporterer at de har innført mer aktivitetsvennlige konkurranser med lokalt fokus etter Idrettstinget i 2003. I underkant av halvparten mener dette er gjort på bakgrunn av føringer gitt i idrettspolitisk dokument av 2003.

Kritikken av gjeldende konkurransebestemmelser har jevnt over vært liten de senere årene. Det ser ut til at konkurransebestemmelsene har fått fotfeste i norsk idrett. De innvendingene som er blitt reist har kommet fra idrettslag som har hatt vanskeligheter med å finne konkurrenter fordi avstanden har vært for store og reiserestriksjonene for rigide. Andre har ment at nivået på konkurransene har blitt dårlige fordi en ikke får møte de beste fra andre kanter av landet eller fra andre land i barneklassene. Enkeltstående eksempler har blitt

diskutert i media, for eksempel barn som er blitt nektet å delta i konkurranser utenlands. Selv om intensjonene med konkurransebestemmelsene har vært å begrense konkurranser for barn, hevder en del fagmiljøer at det fortsatt konkurreres for mye i barneidretten. Barna får ikke tid nok til å øve og det brukes mye tid i bil på vei til konkurranser. En del konkurranser for barn gir også liten fysisk aktivitet og mye venting.

Gjennom evalueringsarbeidet har det kommet frem erfaringer som viser at trenere er glad for at det finnes et sett av bestemmelser som regulerer konkurranser for barn. Ivrige foreldre og enkelte trenere har store ambisjoner på vegne av barna, og presser dem unødige til å prestere og å bli best mens de er svært unge. "Gale foreldre" er en stor utfordring for mange barneidrettstrenerne.

Sanksjoner ved brudd på barneidrettsbestemmelsene

Ved brudd på barneidrettsbestemmelsene har NIF, idrettskretser og aktuelle særforbund samarbeidet slik at uheldige situasjoner er blitt ordnet opp i. Det har ikke vært vanlig å gi noen form for straff annet enn en påpekning og anbefalinger om å slutte den virksomheten som ikke er i tråd med bestemmelsene.

Norsk idrett er preget av et enormt mangfold av idretter og idrettskulturer. Enkelte hevder at bestemmelsene knyttet til utviklingsplanen hemmer utviklingen blant enkelte utøvere i enkelte idretter, og har konsekvent brutt bestemmelsene. Andre har vist at begrensingene ikke ligger i bestemmelsene, men i utøvelsen av de. Flere særidretter har utarbeidet egne retningslinjer for sin idrett som ordrett er hentet fra barneidrettsbestemmelsene.

Oppsummering

Norsk barneidrett har en enorm oppslutning. Dette faktum er nok til å forsvare behovet for barneidrettsbestemmelser i norsk idrett. Likevel er flere av bestemmelsene noe omdiskutert. Noe av årsakene til disse diskusjonene skyldes at begrunnelsene for bestemmelsene ikke er godt nok kjent ute i idrettslagene (Ingebrigtsen 1998a).

Denne uenigheten og den manglende kunnskapen om bestemmelsene kan være et argument for endringer i dagens bestemmelser. Noe av behovet går på reformuleringer av bestemmelsene, samt at flere av bestemmelsene er for ordtallige. Deler av bestemmelsene fungerer ikke etter sin hensikt og kan med fordel fjernes.

Begrepene allsidighet, helårsidrett og tidlig spesialisering er begreper som det legges ulikt innhold i og som skaper uenighet og uønsket støy.

Norges Idrettsforbund har et overordnet ansvar for rammeplanene for idrettsopplæringen. Et kriterium har vært at rammeplanene skal utarbeides i samarbeid med særidrettene. I hvilket omfang dette har vært tilfelle er usikkert. Gjennom bestemmelser om barneidrett punkt 5 reguleres myndighetsområdet for barneidretten lokalt. I hvilken grad dette blir fulgt opp på idrettslagsnivå, er også delvis usikkert.

Idrettskonkurranser for barn er et omdiskutert tema i enkelte idretter. Noen hevder at bestemmelsene er begrensende for barns utvikling innenfor sin spesialidrett, mens andre hevder at begrensingen i større grad avhenger av tolkningen av bestemmelsene. Det faktum at en betydelig større andel av særidrettene har egne konkurransebestemmelser for barn

sammenlignet med for 10 år siden, kan være en bekreftelse på at bestemmelser rundt konkurransene er ansett som viktig i barneidretten.

Det er lite forskningsbasert kunnskap om kvaliteten i norsk barneidrett. Vi vet en del om hvorfor barn og ungdom faller fra organisert idrett, men mangler fortsatt kunnskap om hva som faktisk skjer ute i de tusenvis av idrettslag som tilbyr idrettsaktiviteter for barn.

5. Utvalgets forslag og anbefalinger

Innledning

Utvalget har kommet frem til at det er behov for og ønskelig å beholde en verdiplattform for norsk barneidrett. Det samme gjelder det å beholde et sett av konkurransebestemmelser som forplikter hele organisasjonen. Begrunnelsen for dette er å sikre bredden i deltakelsen og i tilbudet som barn får gjennom idrettslagene. Idretten skal fortsatt være den viktigste sosiale møteplassen for barn og deres foresatte. Det skal være rom for alle, uansett talent og ambisjoner. Barneidrett bør fortsatt være et felles anliggende for norsk idrett.

Barn skal få utvikle seg på sine premisser. Trenings- og konkurransepress fra voksne skal ikke dominere norsk barneidrett. Dersom norsk barneidrett drives på felles, åpne og sunne prinsipper, vil man sikre høy trivsel blant barna og bidra til livslang glede over å drive idrett og fysisk aktivitet. Talentene vil også bli tatt vare på og gitt muligheter for å kunne satse på idretten sin mot en toppidrettskarriere, dersom de ønsker det. Evalueringen har vist at barneidrettsbestemmelsene har bidratt positivt til å utvikle barneidretten i Norge. Barna trives og de strømmer til idrettslagene som aldri før.

Evalueringen har gjort det tydelig at dagens barneidrettsbestemmelser kan gjøres klarere og få en ny språkdrakt. Nye tider fordrer nye virkemidler. Utvalget ønsker en sterkere konsentrasjon om *innholdet* i idrettstilbudet som tilbys barn. Hva kan barn og foreldre forvente av tilbudet i idrettslaget? Hvilke forpliktelser skal trenere, ledere og organisasjonsledd ha i oppfølgingen av trenere og ledere? Kvaliteten avgjør hvor mange som vil fortsette med idrett inn i ungdomsårene. Opplevelsene i barneidretten kan også være avgjørende for om en person velger å leve et aktivt liv selv uten deltakelse i organisert idrett. Dessverre slutter altfor mange med organisert idrett i tenårene.

Utvalget vil peke på at idrettslagene har få muligheter til å ta ansvar for hele barnets utvikling, da den tiden de tilbringer på trening er begrenset. Familie, barnehage, skole og SFO har et stort ansvar i å aktivisere barn og gi dem de beste fysiske og psykiske utviklingsmuligheter.

I idrettslagene skal barna bli tatt vare på og tilbys det beste idrettslige tilbudet som er mulig. Ambisjonene som legges på vegne av idrettslagene må likevel være realistiske. Det vil si at organisasjonen må begrense ansvaret til det de har mulighetene til å innfri. Det aller meste av idrettsarbeidet i idrettslagene utføres av frivillige. Kompetansearbeid blir fortsatt det viktigste virkemiddelet for å heve kvaliteten på barneidrettstilbudet i idrettslagene.

Det er viktig med et differensiert tilbud til barn, med høy kvalitet og kompetente trenere. Dette kan være et tilbud som gis i form av idrettsskoler, særvidrettsskoler, barn-voksen-tilbud eller ordinære særvidrettstilbud. Det er positivt hvis det finnes flere ulike idrettstilbud til barn i lokalmiljøene.

Utvalget har valgt å beholde konkurransebestemmelsene, med enkelte justeringer. Begrunnelsen for dette er at fortsatt har en del voksne høye ambisjoner på vegne av de små. Det brukes også mye tid på å frakte barn til konkurransearenaer med lite idrettslig og sosialt utbytte. Utvalget mener det fortsatt er viktig å påvirke til at konkurranser organiseres som en integrert del av idrettsopplæringen.

Fra barneidrettsbestemmelser til *Idrettens barnerettigheter*

Utvalget har latt seg inspirere av FNs konvensjon om barnets rettigheter, for å tenke nytt og alternativt. Barnekonvensjonen ble vedtatt av FN i 1989 og godkjent av Norge i 1991. I 2003 vedtok Stortinget at Barnekonvensjonen skal være en del av norsk lov. Barnekonvensjonen uttrykker verdenssamfunnets felles syn på barn.

På samme måte mener utvalget at Idrettstinget kan vedta et sett av barnerettigheter på idrettsområdet, nemlig *Idrettens barnerettigheter*. Barnerettighetene skal forplikte hele organisasjonen gjennom lovverk og praksis. Organisasjonen plikter å se til at rettighetene oppfylles. Hvert organisasjonsledd må innenfor sine ansvarsfelt sette i verk de nødvendige tiltak slik at rettighetene lar seg realisere. NIFs lov må inkludere rettighetene.

Utvalget anbefaler at rettighetene gjøres så enkle at barn forstår de og at de kan mangfoldiggjøres på plakater og i enkle brosjyrer. Rettighetene har tatt opp i seg de mest sentrale bestemmelsene fra Bestemmelser om barneidrett. Utvalget har lagt vekt på å omformulere budskapet der det har vært uenighet, uten at sentrale mål er gått tapt. Utvalget mener forslaget som følger gir et viktig fundament å bygge norsk barneidrett videre på.

Utvalget foreslår at disse punktene inngår i *Idrettens barnerettigheter*:

1. Barneidrett

Barneidrett er idrettsaktiviteter for barn til og med fylte 12 år.

2. Ingen diskriminering

Idrettens barnerettigheter gjelder for alle barn uten forskjellsbehandling og uten hensyn til barnet og dets foreldres rase, farge, kjønn, språk, religion, opprinnelse, eiendom, funksjonshemming eller oppfatninger.

3. Trygghet

Trenere og ledere skal sørge for at barna har et trygt treningsmiljø fritt for utilbørlig press eller utnyttelse. Skader skal forebygges. Barn under 6 år skal ha med seg en voksen på aktivitetene.

4. Vennskap og trivsel

Trenere og ledere skal arbeide for at barna utvikler vennskap og solidaritet gjennom trenings- og konkurranseaktivitetene. Trivsel gir grobunn for læring og læring gir grobunn for trivsel.

5. Til barnas beste

Alle idrettstilbud skal passe til barnas alder og modningsnivå. Trenings- og konkurransetilbudene skal være til barnas beste.

6. Mestring

Barna skal oppleve mestring og lære mange ulike ferdigheter. Barna skal ha muligheter for variasjon, øving og samspill med andre.

7. Å si sin mening og bli hørt

Barna skal være med å planlegge og gjennomføre egen idrettsaktivitet sammen med trenere og foresatte.

8. Frihet til å velge

Barna skal ha en reell mulighet til å velge hvilken idrett og hvor mange idretter de vil delta i og hvor mye de vil trene.

9. Konkurranser for alle

- Barn skal kunne velge om de vil delta i konkurranser eller ikke og ha like muligheter til å delta.
- Barn kan delta i lokale konkurranser og idrettsarrangementer fra det året de fyller 6 år, først og fremst i egen klubb.
- Det kan benyttes resultatlister, tabeller og rangeringer i konkurranser for barn fra det året de fyller 11 år, dersom dette er formålstjenlig.
- Barn kan delta i regionale konkurranser og idrettsarrangementer det året de fyller 11 år. De kan også delta i åpne idrettsarrangement i Norge, Norden og Nordkalotten.
- Barn fra nordiske land og Nordkalotten kan fra det året de fyller 11 år delta på konkurranser og i idrettsarrangementer i Norge.
- Alle barn skal få premie i et idrettsarrangement dersom premiering skjer.
- Barn kan ikke delta i mesterskap (NM, VM, EM, KM).

Organisasjonens forpliktelser

For at Idrettens barnerettigheter skal realiseres, må de ulike organisasjonsleddene i NIF ta sin del av ansvaret for at innholdet blir kjent og gjennomført. NIF sentralt har det overordnede ansvaret for at idrettens barnerettigheter oppfylles. Idrettsstyret og generalsekretæren har en rekke virkemidler som kan benyttes i så måte. Gjennom tilskuddsforvaltningen kan NIF påvirke særforbundene til å følge opp Idrettens barnerettigheter. De særforbundene som velger å se bort fra rettighetene, bør ikke motta tilskudd som skal gå til barne- og ungdomsidrett.

NIF sentralt har også et spesielt ansvar å dokumentere kvaliteten på norsk barneidrett. Dette arbeidet bør intensiveres i de nærmeste årene.

Utvalget mener at alle som driver barneidrett bør følge en felles utviklingsplan for å sikre barna størst mulig variasjon og muligheter for stor bevegelseserfaring. Innholdet i de enkelte særforbunds utdanningsplaner og trenernes praksis bør følge denne planen:

Opp til 6 års alder: Lek og varierte aktiviteter som skal stimulere barnas utvikling og de grunnleggende bevegelsene.

7-10 år: Gode muligheter til å utforske og øve på ulike fysiske aktiviteter eller idrettsøvelser med forskjellige bevegelsesmønstre, slik at de får bred bevegelseserfaring. Dette gir et godt grunnlag for senere bevegelseslæring. Dette kan gjøres innfor en eller flere idretter, men hver idrett har ansvaret for å gjøre tilbudet sitt variert og tilpasset barnas utviklingsnivå.

10-12 år: Varierte aktiviteter og høyt aktivitetsnivå som sikrer gode basisferdigheter. Fordypning i en eller noen få idretter kan sikre et godt teknikkgrunnlag for senere utvikling innen idrettsgrenen.

Særforbund skal:

- Utvikle en god og tilgjengelig barnetrenerutdanning bygget på idrettens felles utviklingsløp
- Få flest mulig klubber og trenere til å gjennomføre trenerutdanning og kompetansehevede tiltak
- Sørge for at konkurransetilbudet er utformet på barnas premisser
- Sørge for at særkretser/regioner, klubber, trenere og dommere følger opp Idrettens barnerettigheter
- Følge opp brudd på Idrettens barnerettigheter i eget forbund

Idrettslagene/klubbene har det daglige ansvaret for all barneidrett i Norge. Oppfyllelsen av Idrettens barnerettigheter kan bare skje dersom idrettslagenes virksomhet har den kvalitet som skal til for å lykkes.

Idrettslagene/klubbene skal:

- Sikre at trenere, dommere og foresatte følger opp Idrettens barnerettigheter.
- Ha et utdanningstilbud for egne trenere i barneidrett og stimulere trenere og ledere i klubben til utvikling og kompetanseheving.
- Sørge for at idrettens utviklingsløp for barneidrett følges og praktiseres i laget/klubben.
- Følge opp brudd på Idrettens barnerettigheter.

Treneren og barnas foresatte er de aller viktigste personene i barneidretten. Treneren må gjøres i stand til å gjennomføre aktivitetene i tråd med rettighetene. Foresatte som kommer til idrettslaget med barna, skal også vite hva deres rettigheter er, men også egne forpliktelser.

Foresatte skal:

- Bidra til at de selv og egne barn er innforstått med Idrettens barnerettigheter
- Bidra til å realisere Idrettens barnerettigheter i idrettslaget/klubben der eget barn er medlem
- Melde fra til nærmeste overordnede organisasjonsledd om brudd på Idrettens barnerettigheter

Idrettskretsene/regionene skal:

- Gjøre Idrettens barnerettigheter og organisasjonens forpliktelser kjent i fylket/regionen
- Kreve at særkretser/regioner realiserer Idrettens barnerettigheter og egne forpliktelser for å bli tildelt eventuelle tilskudd til barneidrett
- Melde fra om eventuelle brudd på Idrettens barnerettigheter til ansvarlig særkrets/region eller særforbund

Dersom Idrettstinget vedtar Idrettens barnerettigheter, bør NIF ved generalsekretæren sette av tilstrekkelig med ressurser og faglig bistand for å gjøre rettighetene kjent. Allmenheten og alle de tusener av frivillige i klubber og idrettslag må så raskt som mulig bli bevisst rettighetene. Både særforbund og idrettskretsene har her en viktig rolle å spille.

Reklame, opplæring, foredrag og generell oppmerksomhet rundt barneidretten bør stå på det nye idrettsstyrets agenda. Kanskje et "Barneidrettens år" er på sin plass i 2007/2008? Utvalget mener de gode eksemplene og de beste idrettsmiljøene for barn da bør løftes frem. Altfor ofte

løftes de dårlige eksemplene frem i mediens søkelys. En mediestrategi med gjennomtenkte tiltak ville ha vært svært nyttig i arbeidet med de nye rettighetene. Gode tekstforfattere bør også settes i sving for å gjøre Idrettens barnerettigheter enkle å forstå for barn.

6. Administrative og lovmessige konsekvenser

Innledning

Utvalgets forslag om å innføre Idrettens barnerettigheter vil medføre en del administrative og lovmessige konsekvenser. Det var Idrettstinget i 2003 som vedtok at barneidrettsbestemmelsene skulle evalueres. Eventuelle revideringer eller forandringer må derfor legges frem for Idrettstinget i Skien 11.-13. mai 2007. Dersom forslagene skal kunne behandles av tinget, må disse prosessene gjennomføres:

1. Utvalgets rapport med innstilling fra generalsekretær skal legges frem for Idrettsstyret 15. februar 2007.
2. Idrettsstyrets vedtak bestemmer den videre saksgangen. Er Idrettsstyret positiv til forslagene, må saken oversendes NIFs lovkomité for å inkluderes i den øvrige lovrevisjonen mot tinget.
3. Idrettsstyrets vedtak får også konsekvenser for det idrettspolitiske dokumentet. Er Idrettsstyret positiv, bør konklusjonene inngå som en del av Idrettsstyrets forslag til satsingsområder innenfor barneidretten i neste tingperiode.
4. Dersom utvalgets konklusjoner vedtas på Idrettstinget, må Idrettens barnerettigheter inngå i hele organisasjonens arbeid med barneidrett. Spesielt blir det viktig med en gjennomtenkt informasjonsstrategi, slik at alle som er i kontakt med barn på trening blir kjent med rettighetene og konsekvensene disse gir.

Utvalget mener videre at den beste måten å få organisasjonen til å følge opp Idrettens barnerettigheter på, er å bruke økonomiske virkemidler. NIF har gjennom forvaltningen av offentlige midler (post 2 og 3) til særforbund muligheten til å styre særforbundenes innsats på barneidrettsområdet. Særforbund som ikke følger opp rettighetene, bør få redusert støtte.

Hva må endres i NIFs lov?

I dag ligger Bestemmelser om barneidrett i sin helhet i siste del av lovheftet. Det samme gjør Retningslinjer til bestemmelser om barneidrett. Alle organisasjonsledd som er tilsluttet NIF skal overholde disse bestemmelsene og retningslinjene.

Dersom det blir enighet om å bytte ut barneidrettsbestemmelsene med Idrettens barnerettigheter, foreslår utvalget at de inngår i NIFs lov i sin helhet (med organisasjonsleddenes forpliktelser). Utvalget ser ikke at det er andre paragrafer som bør endres eller legges til for at rettighetene skal følges av alle som driver barneidrett under NIF-paraplyen. Lovutvalgets saksbehandling vil kunne avgjøre om rettighetene kan forankres sterkere i loven, ved for eksempel at de får en egen lovparagraf. Utvalget har ikke den kompetansen som skal til for å vurdere dette spørsmålet. Idrettsstyret bes derfor om å gi lovutvalget i oppgave å finne den riktige formen for Idrettens barnerettigheter i NIFs lov.

7. Litteratur

Anderssen, P. O. (1999) *Barneidrettsskolen og instruktørene, om innstillingen til barneidrettsbestemmelsene. En empirisk studie*. Hovedfagsavhandling i Kroppsøving, HINT.

Baker, J., Horton, S., Robertson-Wilson, J. & Wall, M. (2003) «Nurturing sport expertise: factors influencing the development of elite athlete.» *Journal of sports science and medicine*, 2, 1-9.

Bloom, B.S. (1985) *Developing talent in young people*. New York: Ballentine books.

Carlson, R. (1993) «The path to the national level in sports in Sweden.» *Scandinavian journal of medicine and science in sports*, 3, 170-177.

By, I-Å., Enoksen, E., Gjerdset, A., Gjestland, M., Kardal, I., Kårhus, S., Ommundsen, Y. og Torgersen, T. M. (1999) *Idrettsskolen for barn: "Gammel vin på nye flasker" eller..? Syv studier av idrettsskolen for barn som organisatorisk og pedagogisk modell*. Sluttrapport i oppdragsprosjektet "Evaluering av idrettsskolemodellene i Norge". Norges idrettshøgskole.

Dølvik, J. E., Davidsen, Ø. og Hernes, G. (1988) *Kluss i vekslina. Fritid, idrett og organisering*. FAFO rapport nr. 080.

Enjolras, B., Seippel, Ø, Waldahl, R.H. (2005) *Norsk idrett – organisering, fellesskap og politikk*. Akilles, Oslo

Ericsson, K.A., Krampe, R. & Tesch-Römer, C. (1993) «The role of deliberate practice in the acquisition of expert performance.» *Psychological review*, 100, 363-406.

Grue, L. (1985) *Bedre enn sitt rykte. En ungdomsundersøkelse av ungdoms fritidsbruk*. (Fase 2 av foreningsundersøkelsen).

Hansen, E. B. og Breivik, G. (1998) *Ungdoms fysiske aktivitet. Resultater fra Norsk Monitor og Barne- og ungdomsundersøkelsen*. Rapport nr. 1 fra prosjektet "Fysisk aktivitet i den norske befolkningen". Norges idrettshøgskole og Norges Idrettsforbund og Olympiske Komité.

Ingebrigtsen, J. E. (1998a) *Evaluering av "Bestemmelser om barneidrett"*. NTNU, idrettsvitenskapelig institutt.

Ingebrigtsen, J. E. (1998b) *Barn og idrett*. I Skaalvik, E. M og Kvello, Ø. Barn og miljø; om barns oppvekstvilkår i det senmoderne samfunn. Tano Aschehoug.

Ingebrigtsen, J. E. (2003a) *Norsk Barne- og ungdomsidrett. Noen bilder fra virkeligheten, som grunnlag for tanker og diskusjon om utvikling av idretten de kommende årene*. Seminarinnlegg 25.08.03. NTNU, Program for idrettsvitenskap.

Ingebrigtsen, J. E. og Sæther, S. A. (2006a) *Ungdoms fysiske aktivitet i Møre og Romsdal 2005*. Senter for idrettsforskning, NTNU samfunnsforskning AS. Rapport 1/06.

Ingebrigtsen, J. E. og Sæther, S. A. (2006b) *Barneidrettsbestemmelsene – tid for revidering?* Senter for idrettsforskning, NTNU samfunnsforskning AS. Rapport 4/06.

Krange, O. og Strandbu, Å. (2004) *Ungdom, idrett og friluftsliv. Skillelinjer i ungdomsbefolkningen og endringer fra 1992 til 2002*. NOVA rapport 16/2004.

MMI (2004) *Barn og ungdom (8-24)*. Undersøkelse for Norges Idrettsforbund.

MMI (2002) *Barne- og ungdomsundersøkelsen 2002*. Oslo.

NIF (2003) *Idrettspolitisk dokument – tingperioden 2003-2007*.

NIF (2005) *Årsrapport*. Oslo, NIF.

Ommundsen, Y. og Railo, W. S. (1984) *Idrett, oppvekstmiljø og frafall*. Oslo, Norges idrettshøgskole.

Sarrazin, P., Roberts, G., Cury, F., Biddle, S. og Famose, J. P. (2002) «Exerted effort and performance in climbing among boys: The influence of achievement goals, perceived ability, and task difficulty.» *Research Quarterly for Exercise and Sport*, vol 73. 425-436.

Sisjord, M. K. (1993) *Idrett og ungdomskultur*. Oslo, NIH.

Tønnesson, S. (1986) *Norsk Idrettshistorie 1939-1986*. Aschehoug.

Vedlegg 1: Nåværende bestemmelser om barneidrett (vedtatt 1987, revidert 1. april 2000)

Barneidrettsbestemmelsene omfatter alle barn til og med 12 år. Bestemmelser om barneidrett med utfyllende kommentarer. Revidert pr. 1. april 2000.

(Punktene som er uthevet er bestemmelsene om barneidrett vedtatt på Idrettstinget i 1987). De utfyllende kommentarer er vedtatt av idrettsstyret.

1. Med barneidrett menes idrettsaktiviteter for barn fram til og med 12 år.

Kommentar

Et godt barneidrettstilbud kjennetegnes ved:

at barna trives

at flest mulig ønsker å delta

at det utvikler barna fysisk, psykisk og sosialt

at opplæringen er tilpasset barnets alder og utvikling og behov. (Vedr.konkurranser se pkt. 6.)

at barna opplever mestring og framgang gjennom individuell veiledning og oppmuntring

at treningstilbudet gis i flere miljøer, f.eks. sal, vann, ute

at treningen er lekbetont

Ved organisert aktivitet for aldersgruppa 5-7 år er målet å lære barna ulike bevegelser. Disse må knyttes til ulike miljøer med innslag av tradisjonelle barneleker.

Dersom det tilrettelegges organisert aktivitet for barn under 5 år, bør hvert barn være sammen med en voksen.

Det skal stimuleres til uorganisert egenaktivitet.

2. Barneidretten skal tilrettelegges som allsidig idrettsopplæring hvor det tas sikte på å stimulere barnas fysiske, psykiske og sosiale utvikling, og gi en opplæring og innføring i flere idretter.

Kommentar

All idrettsaktivitet for barn skal foregå i et miljø som skaper trygghet og trivsel.

Det overordnede målet med barneidretten er å gi barna mulighet til å mestre ulike ferdigheter.

Slik kan en legge grunnlaget for varig lyst til å drive idrett og fysisk aktivitet.

Prestasjonen må ikke settes foran læring. Barneidrettens mål er ikke at barna skal bli best mens de er barn. Gjennom tilbud tilrettelagt i henhold til pkt. 1 og 2, vil man kunne legge et godt grunnlag for framtidig utvikling, enten det gjelder mosjonsnivå eller topp konkurransenivå.

Allsidigheten utvikles på en god måte ved at barna får erfaring med aktiviteter innen ulike miljøer. Aktivitetene innen hvert av disse miljøene bør dessuten tilrettelegges slik at de ivaretar grunnleggende motoriske egenskaper så som koordinering, rytme og balanse. I tillegg bør aktivitetene stimulere barnas kreativitet og fantasi.

3. Idrettsopplæringa for barn bør følge følgende utviklingsplan.

5-7 år: Lek og allsidig aktivitet for å stimulere barns utvikling og de aldersbestemte trenbare egenskaper.

8-9 år: Allsidig aktivitet med sikte på opplæring og innføring i flere forskjellige idretter.

10-12 år: Allsidig aktivitet, opplæring og begynnende spesialisering i enkelte (en eller flere) idretter.

Kommentar

Barneidrett bør i stor grad sees på som en forlengelse av barns egenorganiserte lek og spill. Dette er en del av barnekulturen som er viktig å ta vare på. Det bør derfor oppfordres til egenorganisert aktivitet i nærmiljøet uten voksendeltagelse. Det organiserte tilbudet skal være lekbetont, og ikke styres av voksenidrettens vurderinger og krav.

Planer for tilbudet (årsplaner) må inneholde progresjon, slik at grad av mestring økes i takt med barnets forutsetninger og utvikling. Allsidighet nevnt under pkt. 2 må hele tiden ha en helt spesiell plass i barneidretten.

Utviklingsplanen

5-7 år:

Lek og allsidig aktivitet skal prege tilbudet. Aktiviteter med krav til grunnleggende motoriske ferdigheter som f.eks. å gå, løpe, hoppe, balansere, kaste, gripe, fange, henge, må få en sentral plass. Aktivitetene må varieres med ulike redskaper og miljø.

8-9 år:

Det er viktig at barna over en to års periode får et tilbud der de får innføring i flere ulike idretters grunnteknikker. Samtidig bør de få tilstrekkelig tid til å øve seg i disse teknikkene. I denne idrettsopplæringa skal den enkelte ha reell mulighet til å lære seg de grunnleggende ferdighetene som særpreger de enkelte idrettene vedkommende deltar i. Det bør derfor ikke legges opp til for mange idretter innen rammen av et år. Det understrekes samtidig at ingen idrett må bli helårsidrett for barn under 10 år. Utarbeiding av årsplaner er en god sikring for å få til en fornuftig fordeling av flere idretter.

10-12 år:

Fortsatt er allsidigheten i fokus, men nå med allsidig øvelsesutvalg i den tekniske treningen. Ved å trekke inn beslektede idretter oppnår man variasjon og motivering i treningen. Med begynnende spesialisering menes at man bygger videre på grunnleggende ferdighet i en enkelt idrett. I løpet av perioden 8-12 år bør barna ha stiftet bekjentskap med de idretter, som drives i lag, som barna naturlig sogner til.

4. Norges Idrettsforbund fastsetter rammeplaner for idrettsopplæringa i.h.t. punkt 3. Rammeplaner utarbeides i samarbeid mellom NIF og særforbundene.

Kommentar

Rammeplaner utarbeides for alle aldersgrupper i nært samarbeid mellom Særforbund og NIF. I henhold til utviklingsplanen for aldersgruppa 5-7 år, utarbeides en felles utdanningsplan på tvers av idrettene.

5. I Idrettslag som organiserer flere idretter, skal hovedstyret ha ansvar for idrettsopplæringa i.h.t. pkt. 3

For førskolebarn og barn i 1., 2., 3. og 4. klasse i barneskolen skal idrettsopplæringa organiseres i en egen barneidrettsgruppe.

Gruppestyret oppnevnes av hovedstyret, og gruppestyrets leder forutsettes å være medlem av hovedstyret.

Særidrettslag som organiserer barneidrett skal oppnevne et styremedlem ansvarlig for barneidretten.

Kommentar

Hovedstyret i laget har det overordnede ansvaret for barneidretten i laget for aldersgruppa 5-12 år. I fleridrettslag skal barnegruppa, med ansvar for aldersgruppa 5-9 år, ha det daglige

oppfølgingsansvaret. Barnegruppa er oppnevnt av hovedstyret og bør bestå av representanter fra alle særiddrettene i laget.

I særiddrettslag skal et styremedlem ha hovedansvaret for barneidretten. Det vil også her være naturlig med en egen barnegruppe.

I det daglige oppfølgingsansvaret for barneidretten ligger blant annet:

- sørge for at barneidretten blir praktisert i henhold til bestemmelsene
- stimulere til tiltak i laget i samsvar med utviklings -planen for idrettsopplæringa av barn, pkt. 3
- legge til rette for samarbeid på tvers av særiddretter og/eller lagsgrenser
- følge opp og veilede instruktører i barneidrett.

Tilbudet som gis må ikke bli en belastning i form av for mange organiserte treningsdager pr. uke. Dette må ses i sammenheng med det totale tilbudet til barn i et lokalmiljø.

6. Konkurranser i barneidretten må organiseres som en integrert del av idrettsopplæringa med en progresjon og utvikling som er tilpasset denne. (Jfr. pkt. 3.)

Særiddrettene må samarbeide om konkurranseopplegget i tråd med dette. Konkurranser som brukes som en motivasjonsfaktor i idrettsopplæringa, må tilrettelegges slik at alle barn har anledning til å delta. Barn under 10 år kan bare delta i konkurranser i idrettslaget og i konkurranser i lokalmiljøet.

Kommentar

For barn t.o.m. det året de fyller 7 år bør det ikke arrangeres konkurranser utover det som er naturlig innen gruppeaktiviteten/treninga.

Det året barnet fyller 8 år kan det gis opplæring i særiddretter som finnes i barnas nærmiljø. (Jfr. pkt. 3.) Dersom man arrangerer konkurranser utover treningene, skal egne konkurranser være underordnet ferdighetsopplæringen i vedkommende særiddrett.

Dette innebærer at:

- den tiden som på årsbasis brukes til slike konkurranser bør være vesentlig mindre enn tiden som brukes til grunnleggende ferdighetsopplæring i den samme idretten
- innholdet i treningene er rettet mot den grunnleggende ferdighetsopplæringen, og ikke mot resultatene i neste konkurranse

Særiddrettskonkurranser er først og fremst en motivasjonsfaktor som skal gi barna variasjon og spenning, samt en utfordring hvor de kan prøve ut sine ferdigheter. Derfor skal alle barn ha samme rett til å delta i slike konkurranser, hvis de sjøl ønsker det. I lagkonkurranser settes lagene sammen etter kameratskap, skoletilhørighet eller bosted. I alle barneidrettskonkurranser må det legges stor vekt på jevnbyrdig motstand. Barna må ikke sorteres etter prestasjoner. Utklassingsresultater er lite motiverende, og gir liten læring.

Det året barnet fyller 8, 9 eller 10 år kan enkeltstående konkurranser arrangeres i bomiljøet. Ved definisjon av lokalmiljøet må det vises skjønn etter hvor i landet en bor. (Lokalmiljøet er f.eks. reise en time med bil, innen samme kommune, nabokommune.) I disse aldersgruppene benyttes ikke resultatlistene, tabeller eller annen form for rangering. Hvis premiering finner sted, gis det samme premie for alle.

For barn det året de fyller 11 og 12 år kan det arrangeres konkurranser innen et begrenset geografisk område innenfor landets grenser. Også her må det vises skjønn ved fastsettelse av disse grensene. Det bør ikke arrangeres Kretsmesterskap for denne klassen.

Landsomfattende tiltak

Det er anledning for en utøver og et lag å delta i en landsomfattende konkurranse pr. år i sin idrett det året de fyller 11 og 12 år. Det er en forutsetning at konkurransen er åpen for alle og at den er lagt opp med en sosial ramme. Det er ikke åpning for å arrangere og/eller delta i Norgesmesterskap for barn i denne aldersgruppen.

Deltagelse i utlandet. Norske utøvere og lag har ikke anledning til å delta i konkurranser i utlandet før det året de fyller 13 år. Unntatt er lokale konkurranser langs grensen mot Sverige, Finland og Russland, og direkte vennskapsutvekslinger klubber/lag imellom.

Utenlands deltagelse i Norge. Utenlandske utøvere og lag kan ikke delta i konkurranser i Norge før det året de fyller 13 år. Unntatt er lokale konkurranser langs grensen mot Sverige, Finland og Russland, og direkte vennskapsutvekslinger klubb/lag imellom.

Overganger. Barn til og med 12 år som melder overgang fra en klubb innen samme særiddrett, skal ha full rett til å delta i konkurranser for ny klubb straks overgangen er registrert.

Vedlegg 2: Nåværende retningslinjer til bestemmelser om barneidrett

RETNINGSLINJER TIL BESTEMMELSER OM BARNEIDRETT

Ansvarsområder for de enkelte organisasjonsledd

Vedtatt på idrettstinget 1987

1. NORGES IDRETTSFORBUND SKAL

- a) I samarbeid med særforbundene utarbeide rammeplaner for innholdet i idrettsopplæringen.
- b) I samarbeid med særforbundene utarbeide aktivitetsmodeller tilpasset det enkelte nivå i idrettsopplæringen.
- c) Utvikle trener/lederkurs på forskjellige nivåer som er spesielt rettet mot idrettsopplæring av barn.
- d) Sørge for at idrettens organisasjonsledd til enhver tid er kjent med de gjeldende bestemmelser om barneidrett.
- e) Arbeide videre med å få statlige overføringer til idrettslagenes idrettsopplæring av barn.
- f) Drøfte med Kommunenes Sentralforbund om øremerking av deler av de kommunale tilskudd til idrettslagenes drift og aktiviteter øremerket idrettsopplæring av barn etter NIFs bestemmelser.
- g) Overfor sentrale skolemyndigheter påpeke betydningen av kvalitet i barns idrettsopplæring, både i skolen og i idrettslagene, og at det er nødvendig å utnytte ressursene best mulig, bl.a. ved at skolen og idrettslaget har et felles ansvar for anlegg og utstyr.

2. SÆRFORBUND SKAL

- a) I samarbeid med andre særforbund og NIF konkretisere idrettsopplæringen i praktiske aktivitetsmodeller som kan brukes i idrettslagene.
- b) Utvikle ulike konkurranseformer som kan benyttes på de forskjellige nivåer i idrettsopplæringen.
- c) Samarbeide om en felles nedre aldersgrense for deltagelse i ordinær konkurranseaktivitet.
- d) Internasjonalt arbeide for at det er naturlig sammenheng mellom idrettsutøvernes alders- og utviklingsnivå og aldersgrense for deltagelse i internasjonale konkurranser, og arbeide for internasjonal aksept av vårt grunnsyn på barneidretten.
- e) Formidle kunnskap til egne ledd om betydningen av en allsidig og grunnleggende idrettsopplæring.

RETNINGSLINJER TIL BESTEMMELSER OM BARNEIDRETT 109

3. SÆRKRETSET SKAL

- a) Følge opp særforbundenes kunnskapsformidling og samarbeide med idrettskretsen og andre særkretser om å hjelpe og veilede idrettslagene m.h.t. tilrettelegging av idrettsopplæringen.

4. IDRETTSKRETSET SKAL

- a) Aktivt følge opp idrettslagenes arbeid med idrettsopplæring og samarbeide med særkretser og evt. Idrettsråd om hjelp og veiledning om organisering og tilrettelegging.
- b) Utdanne kurslærere og samarbeide med særkretsene om instruktør/treneropplæring i idrettslagene.
- c) Følge opp NIFs informasjonsarbeid, ikke bare overfor idrettens organisasjonsledd, men også overfor offentlige myndigheter og samfunnet forøvrig.

5. IDRETTSRÅD SKAL

- a) Utarbeide et prinsippprogram for barne- og ungdomsidrett i kommunen, og samhandle med kommunale myndigheter om å innarbeide dette i en kommunal handlingsplan for barn og ungdom.
- b) Samarbeide med idrettskretsen og særkretser for å gi idrettslagene nødvendig hjelp og veiledning ved tilrettelegging av idrettsopplæringen.
- c) Organisere samarbeid mellom flere idrettslag om idrettsopplæringen, og der hvor det er naturlig se på mulighetene for å etablere idrettsskoler som samarbeidstiltak mellom idrettslagene i kommunen eller deler av kommunen.
- d) Arbeide for økt kommunal støtte til idrettsopplæringen:
 - * øremerkede midler til idrettslagenes idrettsopplæring og til samarbeidstiltak om idrettsskoler
 - * barns rett til bruk av idrettsanlegg
 - * utstyre idrettsanlegg med tanke på idrettsopplæring
 - * bedre samarbeid mellom idrettslagene og skolene med sikte på felles ansvar for og bruk av utstyr<

6. IDRETTSLAG SKAL

- a) Tilrettelegge idrettsopplæringen etter «Bestemmelser om barneidrett» som et samarbeid mellom idrettslagets særidretter, evt. i samarbeid med andre idrettslag.
- b) Skolere/utdanne instruktører/trenere til idrettsopplæring
- c) Gi alle barn og ungdom et meningsfylt aktivitetstilbud.